

Voorlegger vergadering Raad van Bestuur UWV

Vergadering Raad van bestuur	
Datum	4 april 2023
Agendapunt	Agendapunt 12 Nummer 23 – 122
Onderwerp	Notitie nulmeting garantiebedrag voor SZW
Directeur	Directeur SBK
Opsteller	5.1 lid 2 sub e 5.1 lid 2 sub e
Portefeuillehouder RvB	Guus van Weelden
Onderwerp heeft instemming van	
Directeur	Toelichting
Directeur Uitkeren	

Door Raad van bestuur te nemen besluiten

Ter kennisname

Samenvatting onderwerp en reden bespreking

De voorliggende notitie betreft resultaten van een analyse die door SZW is gevraagd als input voor de door SZW geschreven 'Monitorrapportage Wajong 2022'. Binnenkort zal deze door SZW worden aangeboden aan de Tweede kamer. Deze kamerbrief gaat onder andere in op de werking van het garantiebedrag omdat SZW aan de Tweede Kamer heeft toegezegd de werking van het garantiebedrag als onderdeel van de Wet vereenvoudiging Wajong te monitoren.

Het garantiebedrag

Het garantiebedrag is bedoeld om inkomensachteruitgang die per 1 januari 2021 direct veroorzaakt wordt door de vereenvoudiging Wajong te voorkomen. Voor 1 januari 2021 golden nog inkomensregels die in bepaalde gevallen gunstiger waren dan de nieuwe geharmoniseerde inkomensregel. Zou de geharmoniseerde inkomensregeling per 1 januari 2021 voor iedereen in een keer inwerking treden dan zouden personen die op een dergelijke top zitten een achteruitgang in inkomen zien. Om dat te voorkomen is met inwerkingtreding van de Wet Vereenvoudiging Wajong het garantiebedrag ingesteld.

Het garantiebedrag is zo hoog als de uitkering volgens de oude regels, van vóór 1 januari 2021, berekend als aanvulling op de gemiddelde inkomsten die een persoon verdiende naast de Wajong uitkering in de periode van december 2019 tot en met november 2020. De maanden waarin geen inkomsten te zien zijn, tellen niet mee.

Recht op garantiebedrag, uitbetaling garantiebedrag en vervallen garantiebedrag

Alleen Wajongers die in december 2020 en in januari 2021 inkomsten hadden naast de Wajong-uitkering hebben recht op een garantiebedrag. Vanaf 1 januari 2021 berekent UWV met de nieuwe regels de hoogte van de Wajong-uitkering. Iedere maand worden de nieuwe Wajong-uitkering en het garantiebedrag met elkaar vergeleken en krijgt de Wajong-gerechtigde steeds het hoogste bedrag. Indien 12 maanden lang het garantiebedrag niet tot uitbetaling is gekomen (omdat de nieuwe uitkering hoger was) óf de Wajonger 12 maanden lang geen ander inkomen had naast de Wajong-uitkering vervalt het recht op een garantiebedrag. Vanaf dat moment ontvangt de Wajonger elke maand de uitkering volgens de nieuwe rekenregels.

Herstelactie te laag garantiebedrag en analyse garantiebedragen

Tijdens de implementatie begin 2021 bleek op basis van signalen bij UWV dat de berekening van het garantiebedrag door onvoorzien omstandigheden niet voor iedereen achteruitgang voorkwam. Als de achteruitgang veroorzaakt was door de nieuwe inkomensregeling én het garantiebedrag een achteruitgang niet voorkwam, paste UWV het garantiebedrag aan. Door de werkwijze voor de vaststelling van het

garantiebedrag zou het niet moeten voorkomen dat Wajong-gerechtigden een inkomensachteruitgang ervaren als gevolg van de vereenvoudiging Wajong. De verrichtte analyse dient ertoe om meer inzicht te krijgen in de werking van het garantiebedrag.

Gegevens over het garantiebedrag en uitkeringshoogte komen niet terug in de Monitor Arbeidsparticipatie Arbeidsbeperkten en zeer beperkt in de kwantitatieve bijlage. Om die reden heeft SZW gevraagd om aparte analyse en informatie. Kenniscentrum-SBK levert de door SZW gevraagde informatie in de vorm van een notitie (zie bijlage), SZW verwerkt de informatie in haar kamerbrieven. De notitie die nu voorligt betreft een zogenaamde nulmeting van de situatie in januari 2021 voor Wajongers die niet als zelfstandige werkzaam zijn (volgens ZAU, de Zelfstandigen Applicatie UWV). Daarnaast heeft SZW vervolgnottities gevraagd over het garantiebedrag van zelfstandigen en over de mate waarin het recht op het garantiebedrag komt te vervallen in de jaren na invoering van de Wet vereenvoudiging Wajong (zie box).

Alle cijfers in deze notitie hebben betrekking op Wajongers die eind januari 2021 een lopende Wajong uitkering vanuit de oWajong of de Wajong 2010 hadden en niet bij UWV als zelfstandige in 2020 geregistreerd zijn. Wij vergelijken de hoogte van de definitieve¹ Wajong-uitkering over december 2020, de gemiddelde definitieve uitkering van december 2019 tot en met november 2020, de definitieve uitkering in januari 2021 en het garantiebedrag. Ook rapporteren we over het aantal (uitbetaalde) garantiebedragen. De belangrijkste feiten op een rij:

- 34.500 Wajongers hebben recht op een garantiebedrag (zie box). Dat is 16% van alle Wajongers in de oWajong en Wajong 2010 samen. Van de Wajongers met arbeidsvermogen binnen deze groepen heeft 28% recht op een garantiebedrag.
- Gemiddeld is het garantiebedrag € 729. 1% van alle garantiebedragen (rond de 280 gevallen) is € 1.500 of meer. Het hoogste garantiebedrag bedraagt € 1.685. Het garantiebedrag betreft een maandbedrag.
- In januari 2021 heeft 55% van alle Wajongers met recht op een garantiebedrag een uitkering die vrijwel exact² even hoog is als het garantiebedrag. Het kan zijn dat deze 18.900 personen volgens de nieuwe rekenregels van de Wet vereenvoudiging Wajong een lagere uitkering zouden krijgen (en ze dus in plaats daarvan het garantiebedrag ontvangen) of dat de uitkering volgens de nieuwe rekenregels gelijk is aan het garantiebedrag. Op basis van de beschikbare gegevens kunnen we echter geen onderscheid maken tussen deze twee gevallen.
- Voor de overige Wajongers (45%) met recht op een garantiebedrag is de uitkering in januari 2021 volgens de nieuwe rekenregels dus hoger dan het garantiebedrag. Van alle Wajongers met recht op een garantiebedrag heeft 26% in januari 2021 een uitkering van meer dan 120% van het garantiebedrag.
- 8% van alle Wajongers en 40% van alle Wajongers met recht op een garantiebedrag heeft in januari 2021 (na invoering van de wet) een Wajong-uitkering die meer dan 10% hoger is dan de uitkering in december 2020 (voor invoering van de wet).
- Ruim 9.600 Wajongers hebben een garantiebedrag dat lager uitvalt dan de uitkering in december 2020 en/of de gemiddelde uitkering in de periode december 2019 tot en met november 2020. Dat kan bijvoorbeeld omdat de overige inkomsten in december relatief laag waren (vergeleken met de maanden ervoor) of als er in 1 of enkele maanden binnen de 12 maanden ervoor helemaal geen overig inkomen was.
- Door wisselende inkomsten of fiscale uitruil in december kan het voorkomen dat het inkomen in december 2020 bijzonder laag is uitgevallen vergeleken met het inkomen in januari 2021 en het gemiddeld inkomen over de maanden december 2019 tot en met november 2020, waardoor de aanvullende uitkering in december 2020 bijzonder hoog was en hoger uitviel dan zowel de volgens de nieuwe rekenregels berekende uitkering in januari 2021 als ook – indien van toepassing – het garantiebedrag. Daardoor hebben 3.900 Wajongers met garantiebedrag (11% van alle Wajongers met garantiebedrag) in januari 2021 een uitkering die lager is dan de uitkering in december 2020.
- In totaal hebben bijna 5.800 mensen (3% van alle Wajongers) in januari 2021 een uitkering die lager is dan de uitkering in december 2020. Bij meer dan de helft van deze gevallen gaat het om bedragen tussen de € 100 en € 500 minder.
- 2% van alle Wajongers (9% van alle met een garantiebedrag) heeft in januari 2021 een uitkering die lager is dan de gemiddelde uitkering in de periode december 2019 tot en met november 2020.

Gevolgen voor mensen

Het doel van de analyse is om meer inzicht te geven in hoogte en ontwikkeling van de Wajonguitkering en in hoe het garantiebedrag en de nieuwe rekenregels uitpakken voor Wajongers. Naast de groep met een relatief laag garantiebedrag is ook aandacht besteed aan een groep die een relatief hoog garantiebedrag

¹ Zoals die uiteindelijk is vastgesteld na afronding van de verrekeningscyclus.

² Met 'vrijwel exact' bedoelen we dat de twee bedragen verschillen achter de komma en/of afgerond op een hele euro hetzelfde bedrag geven. Zie de technische toelichting in de bijlage.

heeft en de (mogelijke) nadelige gevolgen daarvan voor de cliënt. De beschreven effecten van het garantiebedrag waren qua richting al eerder bekend, mede omdat bij invoering in januari 2021er veel aandacht was voor het garantiebedrag en voor onbedoelde effecten ervan. Ze geven geen aanleiding om nieuwe herstelacties en aanpassingen in gang te zetten. Deze analyses laten wel de omvang en de mate van de effecten zien. Dit is en zal verder besproken worden met SZW.

Kansen en risico's voor (de opdracht van) UWV

Strategische aspecten van het besluit

Bedrijfsvoering (personeel/financieel)

Duurzaamheid

Vervolgtraject besluitvorming

Communicatie

De notitie over de analyse garantiebedragen zal niet actief openbaar worden gemaakt. De notitie is beschikbaar en kan wellicht worden opgevraagd als achtergrondinformatie. In dat geval zal, afhankelijk van de situatie, Directie Communicatie een keuze maken om de notitie alsnog openbaar beschikbaar te maken via de website (uwv.nl/kennis).

Openbaarheid

Deze documenten kunnen openbaar gemaakt worden:

- 1 Ja, deels, onder voorbehoud van publicatie van de kamerbrief
- 2 Deels, omdat de voorliggende notitie behoorlijk technisch is (in samenspraak met het ministerie van SZW) besloten deze niet actief openbaar te maken. Zie ook bovenstaande toelichting bij de alinea 'Communicatie'.
- 3 Nee, de bijbehorende bijlage(n) niet.
- 4 Nee, helemaal niet.